

**T.C. AİLE VE SOSYAL
HİZMETLER BAKANLIĞI**
ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ

Büyükşehir Belediyeleri Özürü Hizmet Birimleri Yönetmeliği

Yazdır [a-](#) [A+](#)

Resmi Gazete Tarihi: 16.08.2006 Resmi Gazete Sayısı: 26261

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; büyükşehir belediyesi ve mücavir alanları içerisinde yaşayan özürülerin, toplum hayatına katılımını kolaylaştıracak ve toplumsal fırsatlardan özürü olmayan diğer bireyler gibi eşit faydalanmalarını sağlamak üzere; büyükşehir belediyelerinde özürülerle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, bakım, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri verecek olan özürü hizmet birimlerinin kuruluş, işleyiş ve görevleri ile bu birimde çalışan personelin, yetki, sorumluluk ve görevlerine ilişkin usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, büyükşehir belediyelerinde oluşturulan özürü hizmet birimlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Ek 1 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan:

a) Bakım: Durumları gereği toplum içerisinde bağımsız yaşama becerilerini kazanamayan veya kaybeden, rehabilitasyondan yararlandığı halde özel ilgi destek ve korunmaya gereksinim duyan bireylere verilen hizmetleri,

b) Birim: Büyükşehir belediyelerinde özürülerle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, bakım, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetlerini vermek amacıyla oluşturulmuş özürü hizmet birimini,

c) Bilgilendirme: Özürülerle ilgili mevcut programları ve hizmetleri içeren bilgilerin; özürülere, ailelere ve bu konuda çalışan kişilere sağlanmasını,

ç) Bilinçlendirme: Özürülerin diğer insanlarla aynı haklara ve yükümlülüklerle sahip olduklarını, toplumsal hayata tam katılımlarına yönelik engelleri ortadan kaldırmak amacıyla yapılan çalışmalarını,

d) Danışmanlık: Birimden yararlanan özürü bireylerin ve ailelerin özürü lükten kaynaklanan bireysel, ailevi, sosyal, hukuksal sorunları ve hakları konusundaki hizmetleri ile özürü lüklerin ve ailelerinin problemlerine gerçekçi çözümler üretilmesi için yapılan çalışmalarını,

e) Mesleki rehabilitasyon: Fiziksel, zihinsel ve duygusal yetersizlik sonucu emniyetli ve uygun bir işe ihtiyacı olan özürü lük bireylerin yaşanılan bölgenin işgücü talebi dikkate alınarak iş ve meslek sahibi olmasını, uygun çalışma becerileri kazanmasını, yerleştirildiği iş yerinde izlenmesi ve uyumu çalışmalarını,

f) Özürü lük: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiyi,

g) Sosyal rehabilitasyon: Özürü lük bireyin ve ailesinin sosyal hayatta karşılaştığı her türlü sorunlarının tanımlanmasına ve çözümlenmesine yönelik çalışmalarla, özürü lük ve ailesinin sosyal hayata katılımlarını amaçlayan çalışmalarını,

ğ) Sosyal yardım: Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını en düşük seviyede dahi sürdürmekte güçlük çeken özürü lüklere ve ailelerine yapılan ayni ve nakdi yardımları,

h) Toplum temelli rehabilitasyon: Özürü lüklerin rehabilitasyonunda halkın sorumluluk alması, hizmet dağılımının geliştirilmesi, eşit fırsatlar sağlanması ve özürü lük haklarının iyileştirilmesi ve korunmasını hedefleyen çalışmalarını,

ı) Yönlendirme: Özürü lük bireylerin toplum içinde rehabilitasyonu, sosyal uyumu ve fırsatların eşitlenmesini sağlamaya yönelik, özürü lük ailelerin kendi kendilerine yardım grupları geliştirmelerine ve özürü lük olmayan bireylerin özürü lükler hakkındaki olumsuz tutumlarının değiştirilmesine yönelik yapılan çalışmalarını

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Özürü lük Hizmet Birimi

Birimin kurulması

MADDE 5 – (1) Birim, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 21 inci maddesi gereğince, büyükşehir belediyelerinde belediye meclisi kararı ile norm kadro ilke ve esaslarına uygun olarak kurulur. Birim, meclis kararında gösterilmek kaydıyla büyükşehir belediyesinin nüfus, ihtiyaç ve bütçe imkanlarına göre bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, eğitim, danışmanlık, bakım, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri ile özürü lüklerin yaşamlarını kolaylaştırıcı hiyerarşik kademelerden meydana gelir.

Birimin temel çalışma ilkeleri

MADDE 6 – (1) Özürü lüklerin çağdaş hizmet anlayışı ile kentsel imkanlardan yararlanarak, yaşamlarını güven, sağlık ve mutluluk içinde sürdürmelerini gerçekleştirmede;

a) Temel insan haklarına saygılı ve insan onuruna yakışır olmasını,

- b) Toplumsal bütünleşmeyi sağlayıcı olmasını,
- c) Katılımcı ve paylaşımcılığın esas alınmasını,
- ç) Fırsat eşitliğine dayalı olmasını,
- d) Hizmetlerin etkin, verimli, kaliteli, sürdürülebilir, ulaşılabilir, erişilebilir, ücretsiz veya indirimli olmasını sağlamak birimin temel çalışma ilkeleridir.

Birimin işleyişi

MADDE 7 – (1) Birim, büyükşehir belediye başkanı veya genel sekreterin belirleyeceği esaslar çerçevesinde kuruluş şemasında gösterilen genel sekreter yardımcısı veya ilgili diğer amire bağlı olarak çalışır.

(2) Birim, çalışma alanları ile ilgili olarak büyükşehir belediyesinin yetkili organlarında görüşülecek konular hakkında ön bilgi hazırlayarak ilgililere sunar.

(3) Birim ilgili kurum ve kuruluşlarla, üniversitelerle, meslek odalarıyla veya sivil toplum kuruluşlarıyla özörlölere yönelik yapılacak bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, eğitim, danışmanlık, bakım, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri ile özörlölerin yaşamlarını kolaylaştırıcı çalışmalarını koordine eder.

Birimin görevleri

MADDE 8 – (1) Birimin görevleri şunlardır:

- a) Özürlü bireylerle ilgili veri tabanı oluşturmak.
- b) Özürlölerin toplum hayatı ile bütünleşmelerini sağlayıcı ve kolaylaştırıcı çalışmalarını yürütmek, sportif, sosyal ve kültürel aktiviteler yapmak, teşvik etmek ve yaygınlaştırmak.
- c) Üniversiteler, özel kuruluşlar, özörlölere hizmet amacıyla kurulmuş vakıf, dernek ve bunların üst kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yaparak özörlölere yönelik toplum temelli rehabilitasyon programlarını uygulamak.
- ç) Birime başvuran özörlü ve ailelerine psiko-sosyal danışmanlık ve rehberlik hizmetleri vermek, özörlölükle ilgili konularda eğitilmelerini, bilgilendirilmelerini ve bilinçlenmelerini sağlayıcı, konferans, seminer, sempozyum gibi etkinlikler düzenlemek.
- d) Özörlölüğü önlemeye yönelik kitap, dergi, broşür gibi basılı, sesli ve görsel yayınları hazırlamak, yayımlamak ve dağıtmak.
- e) Özürlü ve aileleri için bilgilendirme, bilinçlendirme hizmetleri vermek, bu hizmetleri verecek personelin teknik bilgi ve beceriye sahip olması için gerekli eğitimi almasını sağlamak.
- f) Özürlölöleri nitelikli işgücü haline getirerek, çalışma yaşamına katılmalarını sağlamak üzere mesleki rehabilitasyon ve eğitim programları için başvuran özörlölöleri değerlendirerek uygun mesleki rehabilitasyon ve mesleki eğitimleri vermek.
- g) Ekonomik durumu yetersiz özörlölölere ayni ve nakdi yardım yapmak.
- ğ) İhtiyaç halinde özörlölölerin durumlarına uygun araçlarla buldukları mekanlardan hastane, okul ve rehabilitasyon merkezi gibi yerlere ulaşımını sağlamak.

h) Bakıma muhtaç özörlöölere ve yaşlılara bakım hizmeti sunmak veya bu hizmeti ilgili mevzuat gereğince satın almak.

Birim personeli

MADDE 9 – (1) Birimde; norm kadro ilke ve esasları çerçevesinde sosyal çalışmacı, psikolog veya psikolojik danışmanlık ve rehberlik uzmanı, eğitimci, teknik öğretmen görevlendirilmesi asıldır. Bunun dışında birimde ihtiyaca göre diğler teknik, idari ve yardımcı hizmetler alanında personel görevlendirilebilir.

Birim personelinin nitelik, görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 10 – (1) Birim personelinin nitelik, görev, yetki ve sorumlulukları ile personelde aranacak şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Birim amiri, özörlöölere alanında en az beş yıl çalışmış ve yüksek okul mezunu olup, aşağıdaki görev, yetki ve sorumlulukları yerine getirir:

- 1) Mevzuat çerçevesinde verilen bütün görevleri noksansız olarak yapmak ve yaptırmak.
- 2) Özörlöölere ve ailelerine verilen bütün hizmetlerin en iyi ve birimin amacına uygun bir şekilde yapılmasını sağlamak.
- 3) Özörlöölere fiziksel ve ruhsal sağlıkları, kazalardan korunmaları, yeterli ilgi ve yardımcı görmeleri hususunda gerekli tedbirleri almak.
- 4) Birim ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli tedbirleri almak, araç ve gereçler ile demirbaşların bakımlı, temiz her an hizmete hazır şekilde bulundurulmasını, kayıtlarının ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılmasını sağlamak.
- 5) Birim personel ihtiyaçlarını zamanında tespit etmek, ilgili bölüme bildirmek,
- 6) Personelin hizmetine ilişkin eğitim imkanlarının geliştirilmesini ve hizmet içi eğitimin uygulanmasını sağlamak.
- 7) Birimin işleyişi, ihtiyaçları ve karşılaşılan sorunları kapsayan aylık ve yıllık periyodik faaliyet raporu hazırlamak.
- 8) Mevzuatla verilen diğler görevleri yapmak.

b) Sosyal çalışmacı; sosyal hizmet alanında yüksek öğrenim görmüş olup, aşağıdaki görev, yetki ve sorumlulukları yerine getirir:

- 1) Birime başvuruları kabul edilen özörlöölere sosyal incelemesini yapmak.
- 2) Özörlöölere ihtiyacını tespit etmek, ilgili yerlere yönlendirmek.
- 3) Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve gönüllüler ile işbirliği yapılmasını sağlamak.
- 4) Özörlöölere, toplum tarafından kabullenilmesi için gerekli mesleki çalışmaları yapmak.
- 5) Bölgenin sosyal gelişim planlamalarını ilgili meslek elemanlarıyla işbirliğinde yapmak.

6) Mesleki inceleme ve araştırmalar yapmak, hizmetlerin geliştirilmesini düzenleyerek izlemek.

c) Psikolog veya psikolojik danışmanlık ve rehberlik uzmanı; alanında yüksek öğrenim görmüş olup, aşağıdaki görev, yetki ve sorumlulukları yerine getirir:

1) Özürlülük nedeniyle aile ve çevre ilişkilerinde ortaya çıkan psikolojik sorunları çözmek için özürü ve aileleri ile gerekli çalışmalarını yapmak.

2) Özürü ve ailelerini bilgilendirme ve bilinçlendirmeye yönelik faaliyetleri yapmak.

3) Özürülülerin ihtiyacını tespit etmek, ilgili yerlere yönlendirmek.

4) Birime başvuran özürülülerin yetenek ve ilgilerine göre çeşitli işlerle meşgul olmalarını sağlayacak etkinlikleri programlamak ve uygulamak.

5) Özürülülerin ve ailelerinin zihinsel, duygusal ve sosyal yönden üst düzeyde gelişmesine yardımcı olmak, kazandıkları bu bilgi birikimini, mesleki, sosyal ve özel yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmalarını sağlamak.

6) Mesleki inceleme ve araştırmalar yapmak, hizmetlerin geliştirilmesini düzenleyerek izlemek.

ç) Eğitimci; özel eğitim alanında yüksek öğrenim görmüş olup, aşağıdaki görev, yetki ve sorumlulukları yerine getirir:

1) Özürülülerin günlük aktivitelerini bağımsız olarak yapabilmeleri için uygun programlar hazırlamak, geliştirmek ve uygulamak.

2) Özürülülerin iş, beceri ve uğraşları ile ilgili programları hazırlamak.

3) Ailelere özel eğitim teknik, yöntem ve materyali ile bunların amaca uygun olarak evde kullanılması konusunda rehberlik etmek.

4) Mesleki inceleme ve araştırmalar yapmak, hizmetlerin geliştirilmesini düzenleyerek izlemek.

d) Teknik öğretmen; alanında yüksek öğrenim görmüş olup, aşağıdaki görev, yetki ve sorumlulukları yerine getirir:

1) Özürülüye belli iş dallarında temel bilgi ve beceri kazandırıp, bir iş edinebilmelerini sağlamak.

2) Mesleki rehabilitasyon ve eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak.

3) Özürülülerin performansları düzeyinde mesleki eğitim çalışmalarını yürütmek.

4) Mesleki inceleme ve araştırmalar yapmak, hizmetlerin geliştirilmesini düzenleyerek izlemek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hizmetlerden yararlanmak için istenecek belgeler

MADDE 11 – (Değişik:RG-22/12/2011-28150)

(1) Birime hizmet almak için başvuranlardan aşağıdaki belgeler istenir.

a) T.C. kimlik numarasının da yer aldığı talep veya kayıt formu.

b) Sağlık kurulu raporu veya Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilmiş özürlü kimlik kartı.

(2) Özur oranı nüfus cüzdanına işlenmiş olanlardan birinci fıkranın (b) bendindeki belgeler istenmez. Nüfus cüzdanının aslının gösterilmesi yeterlidir.

Yardım esasları

MADDE 12 – (1) Birimin sosyal yardımlarından yararlanacak olan özürlü ve ailelerine yapılacak yardımlarda; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım alanlarda aranan ölçütlerin aranması asıldır.

Özürlülere yönelik gönüllü hizmetler

MADDE 13 – (1) Birim özürlülere yönelik olarak; üniversiteler, özel kuruluşlar, özürlülere hizmet amacıyla kurulmuş vakıf, dernek ve bunların üst kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile işbirliği halinde, 9/10/2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği hükümlerine göre gönüllülük esasına dayanan hizmetlerin yapılmasını temin eder.

Düzenleme yapma yetkisi

MADDE 14 – (1) Büyükşehir belediyeleri, bu Yönetmelikle ilgili hususlarda, bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla belediye meclisinin kararı ile düzenleme yapabilir.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

Bakanlık Bağlantıları

Aile Eğitim Programı

Bakanlığımıza Yapılacak
Bağışlar ve Yardımlar

Erişilebilirlik
Değerlendirme Modülü

E-Kütüphane

Gönül Elçileri Programı

Sosyal Politika Çalışmaları
Dergisi

© 2021 Tüm Hakları Saklıdır.

EBYS (Belgenet) | BİTS | Yardım Masası

